

РОСТИСЛАВ ДОЦЕНКО

КРИТИКА ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

ВИБРАНЕ

*Передмова та упорядкування
Миколи Білоруса*

ТЕРНОПІЛЬ
НАВЧАЛЬНА КНИГА – БОГДАН

УДК 82.09
ББК 83.3(4)
Д 55

Доценко Р. І.

Д 55 Критика. Літературознавство. Вибране / Р. І. Доценко ; передмова та упорядкування Миколи Білоруса; фотоколаж Шахена Назаренка. — Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2013. — 592 с.

ISBN 978-966-10-3642-9

Ростислав Доценко (1931–2012) — політв'язень ГУЛАГу в 1953–1963 роках, правозахисник, упродовж 1964–2012 років був активним учасником українського літературного процесу. За часів радянського тоталітаризму, долаючи перепони цензури, він впевнено увійшов до когорти найкращих сучасних тлумачів, давши українському читачеві зразкові переклади багатьох архітворів іноземних, в основному англомовних, літератур. З кінця 80-х років, від часів так званої перебудови, він отримав змогу розкрити ще й свій вроджений унікальний талант літературознавця, культуролога. Доценко зробив вагомий внесок у створення достовірної історії української літератури варварського, особливо нещадного до українців, XX сторіччя. Попри все українці і в «часи глухонімії» творили високі духовні цінності, і багато з тих досягнень дослідив і передав нам Ростислав Доценко. У книжці зібране основне з його доробку в цій царині. Тексти подаються в авторській редакції.

**УДК 82.09
ББК 83.3(4)**

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва.*

© Доценко Р. І., 2013
© Білорус М. А., передмова, упорядкування, 2013
© Назаренко Ш., фотоколаж, 2013
© Навчальна книга – Богдан, 2013

ISBN 978-966-10-3642-9

ЗМІСТ

ВСТУПНА СТАТТЯ

Ростислав Доценко — доробок за п'ятдесят літ в українському літературному процесі	7
--	---

Частина 1

ШАНУЙМОСЯ!

Наболіле	30
«...косніємо в неуцтві...».....	32
Живим словом — про живе слово	33
Оце так посібник!.....	34
Важко виконувати власні повчання.....	35
«Рідке явище», або П. Куліш в Австралії.....	38
Навіщо стільці трошити.....	40
А бібліотеки вузів — там усе гаразд?	41
Час би вже зрушити	43
Мовна бистрінь і словникова нетеча.....	51
Перекладацтво і щоденна преса.....	59
Естетика думки проти естетики видання.....	63
Естетична думка в неестетичних шатах.....	67
Клопоти «Шкільної бібліотеки».....	75
Праця великої ваги.....	78
Гемінгвей — якого маємо і не маємо	81
Новий англо-український словник.....	92
Цінний словник.....	93
Бібліографія — справа актуальна	98
Засіб увічнити	101
Переклад — для самозбагачення чи самообкравання?	103
Розкоші і злидні української енциклопедизації	112

Частина 2

ДЕРЖАВОТВОРЧЕ СЛОВО

Кубань співуча	132
Затятий всеукраїнець позасторічної давнини	136
Під неситим цензурним оком	151
Обов'язок виконаний і невиконаний	159
Читаймо українське — бо воно того варте!.....	168
І пісні звучать, і думки актуальні.....	170
«Яснозбройний Юрій» української поезії	173
Повернення Галі Мазуренко	176
Поезія пориву й задуми	179
Відвойовниця України	181
Літаври українського духу.....	185
Дебют — перший і прощальний	187
Перехрестя перекладеного й пережитого	190
Аргонавт, що обминув ГУЛАГ	194
Відкритий вдруге	211
«За Україну його замучили колись...».....	215
«На Україну повернусь...»	224
Крізь нетрі неугавних скрут	231
Вільна думка з епістолярних шухляд	233
Поезія — на життя і смерть.....	241
Леонід Лиман здалеку і зблизка	254
Живлюще поетичне слово	268
Неунікненність суворого плину життя.....	272
На схилі віку й на світанні надій. Розмова з Григорієм Кочуром.....	281
Під знаком Миколи Лукаша	296
Пам'ятаємо про свій обов'язок	303
Державотворче слово поезії.....	307
Остап Гарнавський — мемуарист	312
Словоскип Марти Гарнавської	315

Про англomовну українку — і не тільки.....	331
Голос із глибин ГУЛАГу.....	340
Поет і правдоборець під в'язничним муром епохи.....	344
«Особливо небезпечний» — тим-то приречений на безвість.....	364
Микола Адаменко, що з Волощукoвого гурту чи то гарту.....	366

Частина 3

УКРАЇНСЬКИЙ ВСЕСВІТ

Український індолог.....	372
Боги й герої, а над усе — люди.....	378
Далека і близька Ірландія.....	383
Мандрівка на «Смарагдовий острів».....	385
Чарівний світ ірландської казки.....	392
Ірландські прислів'я та приказки.....	397
Ірландська література.....	402
Шон О'Кейсі — столітній і молодий.....	406
Новелістична Ірландія.....	408
Книга з історії Ірландії.....	421
Сто років тому, на зорі українського Шекспіра.....	426
Шекспірів «Гамлет» у тлумаченні М. Старицького.....	432
Шекспір, рік видання 1964-й.....	450
Новий український «Гамлет».....	457
Огляд української шекспіріани.....	462
Оскар Вайлд в тіні та світлі парадоксів.....	467
Гамсун, голод і колаборантство.....	486
Відкриття Марка Твена.....	497
Поет людської мужності.....	501
Давно сподіване.....	511
Джек Лондон в українських перекладах.....	517
Фолкнер про минуле, яке стоїть на заваді майбутньому.....	524

Фолкнер: на підступах до стилю письменника	537
Вільям Фолкнер — дитячий письменник?	546
Оборонець людської гідності.....	547
За вашу і нашу свободу.....	550
На шляху з минулого в майбутнє	555
Шляхами «Зарубіжної новели».....	558
Нове англомовне видання творів Тараса Шевченка	562
Початки угорської україністики.....	565
Публікації, за якими подано статті.....	567
Іменний покажчик	573

Ростислав Доценко — доробок за п'ятдесят літ в українському літературному процесі

24 жовтня 2012 року на 82-му році життя відійшов у вічність відомий український літератор — перекладач, критик, літературознавець — Ростислав Іванович Доценко. Формально появу його імені на сторінках української преси можна віднести до 4 вересня 1952 року, коли в київській «Літературній газеті» було надруковано його допис «Знати мистецтво», відгук читача-студента на статтю педагога з Донбасу Я. Ільїна «Кругозір викладача мови й літератури» в цій же газеті від 14 серпня 1952 р.

Та входження Ростислава Доценка в літературу почалося через дванадцять років, з середини шістдесятих років минулого сторіччя, коли він вже перейшов тридцятилітню межу свого життя. За вродженого українофільства, бібліоманії, потягу до культурологічних студій та непересічної українознавчої ерудованості такий пізній старт мав вельми поважні причини. Наприкінці 1952 року, коли доходила кінця сталінська смуга нашої історії, двадцятидворічний студент-україніст 3-го курсу Київського університету Ростислав Доценко разом із двома своїми колегами по навчанню — Миколою Адаменком і Григорієм Волощуком — потрапляє під жорна совєтської репресивної системи. За інакодумство, «український буржуазний націоналізм», критичну налаштованість до догм і практики КПРС «найгуманніший у світі суд» у травні 1953-го вділяє йому вісім років виправних таборів, і вже з тогорічного липня починається Доценкова десятилітня ГУЛАГівська одіссея — з Кунєєвських таборів на будівництві Куйбишевської гідроелектростанції імені Леніна.

Покара за переконання та ідеали не зламала його віри, завзяття до поборювання злого. Тут, на КуйбишевГЕСбуді, кільканадцятєро в'язнів із весни 1955 року, ще до офіційного хрущовського «розвінчання культу особи Сталіна», починають гуртуватись в опозиційну

до режиму КПРС «Групу революційних марксистів» — така була їхня самоназва. Одним з організаторів ГРМ був Ростислав Доценко. Молодики різних національностей, з різних суспільних прошарків, із різних куточків «необ'ятної родини», які опинились за колючим дротом за юнацький нонконформізм, таємно розробляють статут, програмні документи організації, яка на засадах «правдивого марксизму», солідарності трудящих, рівноправності націй мала відродити чистоту соціалістичних ідей, усунути від влади бюрократичну, корумповану, злочинну номенклатуру КПРС. Члени ГРМ намагаються віднайти прихильників і поза таборами. З таких ілюзій очищення марксистських соціалістично-комуністичних ідей починали більшість борців з комунофашизмом.

Советська система державного тероризму, втративши в березні 1953 року свого основного організатора й керманіча, «мудрого вождя всіх часів і народів», болісно трансформувалась. У розпал широкомасштабного амністування мільйонів в'язнів, напередодні кривавого придушення угорської спроби олюднити большевистський «соціалізм», Доценко, не виходячи з табору, потрапляє у новий політичний процес і у вересні 1956 року дістає другий термін у сім років без зарахування вже відсидженого «ні за що» трьохрічника.

У ці наступні сім років пріоритетними для нього стають фахові філологічні зацікавлення, він самотужки опановує англійську, литовську, польську мови, починає інтенсивну перекладацьку роботу на майбутнє, зокрема перетлумачує українською мовою романи Оскара Вайлда «Портрет Доріана Грея», Фенімора Купера «Останній з могікан», оповідання Едгара По. Мандруючи неозорими просторами країни ГУЛАГів — Совгавань на Далекому Сході (жовтень 1956 — травень 1957), Чуна, Анзьоба, Тайшет, Вихоревка Іркутської області (червень 1957 — квітень 1960), Мордовія (травень 1960 — квітень 1963) — Ростислав Доценко перевозить за собою книжки з обірваними палітурками (задля зменшення ваги), словники, дрібно списані зшитки. Звільнений день у день по закінченні другого реченця, він у травні 1963 року з тим скарбом повертається до Києва.

За випадковим сприятливим збігом обставин, разом зі своїми двома подільниками по першій університетській справі (одному з них, Миколі Адаменкові, пощастило — секретарка в прокуратурі чи в якійсь іншій юридичній інстанції, молода дівчина, з недовідченості чи доброти, додрукувала в його довідку про амністування слова «и реабилитирован»), Доценко, змовчавши про другу судимість, поновлюється на навчання в університеті й у 1965 році

Під знаком Миколи Лукаша

На схилку літа 1988 року не стало незрівнянно обдарованого українського перекладача, знавця багатьох літератур і мов — Миколи Лукаша. Ще не влігся гострий біль утрати і ще тільки в задумах майбутні дослідження й монографії про нього, збірники спогадів і таке інше, — тобто наче й рано на якісь всеосяжні узагальнення. Однак ми вже й зараз можемо з цілковитими підставами сказати, що нинішнє відродження українського перекладацького мистецтва проходить під виразним знаком Миколи Лукаша (хоч значення його творчості сягає далеко за межі власне перекладу).

Перекладна література на Україні має таку саму драматичну історію, що й література оригінальна, тільки вдвічі драматичнішу. Усі нагінки на мову, на письменство незмірно тяжчим обухом спадали на переклад. Тож за всіх неоцінених першотворців нашого сучасного перекладацтва — Пантелеймона Куліша, Михайла Старицького, Івана Франка, Лесі Українки, Бориса Грінченка, Володимира Самійленка та інших — вони спромоглись закласти лише підвалини будівлі українського перекладу, основне ж завдання створити україномовний фонд світової літератури лягло на плечі поколінь післяреволюційних.

Яскравий спалах творчоперекладацьких потенцій українського слова маємо у першому пореволюційному п'ятнадцятиріччі, а точніш — у короткій смузі від середини 20-х до початку 30-х років, коли різко побільшало перекладів, розширився спектр представлених літератур, жанрів, епох, започатковувались численні серії, з'явилися перші антологічні видання, багатотомники перекладних авторів. Процес цей був переважно кількісний — взірці перекладів найвищого мистецького гатунку дали тільки неокласики (Микола Зеров, Максим Рильський, Михайло Драй-Хмара, Освальд Бургардт, Павло Филипович), і то головне у поезії; з прозою виявилось складніш — почасти й тому, що сама літературна мова, набуваючи суспільно-державних функцій, була тоді в стадії активної розбудови, та й майже не знайшлося тут яскравих творчих особистостей (окрім Валер'яна Підмогильного і Аркадія Любченка). Проте з початком 30-х літ перекладацький процес почав зазнавати дедалі болючіших травм: перекладів у кілька разів поменшало, звузився вибір авторів, підупала мовна культура. Перекладачі попередніх років один за одним зникали з письменства, а то й з життя, чимраз більш бралися перекладати люди випадкові, редактура дедалі частіш пе-

ребирала на себе роль цензури над словом і думкою, мова ставала все калькованіша. Мовні пошуки 20-х рр. підлягали остракізмові, духовний зв'язок поколінь штучно уривався. З огляду на ці обставини якнайвищої шани заслуговує діяльність як передвоєнних, так і повоєнних років Максима Рильського — і як визначного поета й майстра перекладу, і як живого носія та зберігача традицій. Але попри всю можливу (в культивських і посткультивських умовах) протидію Рильського та інших нечисленних щирих обстоювачів життєдайного слова в українській мові запанували бюрократично-перестраховні нормативники, перекладацькі обрії повив мертвотушний смог буквалізму, мало не чесноту зробився «безупинний» переклад з усіх мов через російську.

Ось на тлі такого «тишайшого благополуччя» метеорно саянув над видноколом талант тридцятишестирічного Миколи Лукаша, коли він появив друком свого «Фауста» Й.-В. Гете (1955). Лукаш не першим на Україні звернувся до цього вершинного твору німецької літератури, але він перший сполучив у собі риси не лише поета-вченого й художника-мислителя, якому однаково доступні і глибоке розуміння філософської діалектики Фауста, і внутрішнє відчуття емоційної настроєвості монументальної трагедії — від її поетичної цілісності до найменшої образної деталі, — а й розпорядливого господаря в домівці української мови. Перекладові Лукаша загалом властиві смислова точність та висока версифікаційна культура, мовна розкутість і лексичне багатство, що й спричинило захоплене сприйняття його «Фауста» в читацьких колах. І хоч у декого навіть з талановитих поетів Лукашів новаторський переклад зустрів попервах нерозуміння й осторогу, він звістував грядуще відродження мистецтва перекладу українською мовою.

Показавши себе як повновладний майстер у філософській поезії, Лукаш невдовзі демонструє, можливо, ще блискучішу поетичну майстерність у перекладі творів шотландця Роберта Бернса, близьких до народно-пісенної стихії (1959, спільно з Василем Мисиком), бездоганно відтворює іскрометну поетику іспанської драматургії золотого віку (комедії Лопе де Веги, 1962). Але для української літератури справжньою з'явою золотої доби став Боккаччі «Декамерон» у тлумаченні Лукаша (1964). Саме в цій праці на повну силу розкрилось рідкісне й універсальне творче обдарування перекладача з ласки божої, вміння напрочуд тонко стилізувати виклад під умовну старовину, послуговуючись широчезним запасом лексичних, фразеологічних, синтаксичних, інтонаційних резервів

тівок або сувенірів, а й щось тривкіше і вартісніше — частку душі Кобзарєвої, втілену в його безсмертних поезіях?

[1964]

Початки угорської україністики

Нещодавно в «Літературній Україні» повідомлялося про підготовку в Угорщині (УНР) двох великих антологій — української поезії та української новели. Подавши мадярському читачеві твори багатьох українських письменників, видання ці будуть якоюсь мірою етапними для угорської україністики, знаменуватимуть перехід до, сказати б, системності й глибинності у перекладацькій роботі.

А як починалось в Угорщині вивчення і популяризація української літератури, розповідає стаття Віри Шер «Українська література в Угорщині», вміщена в ІХ томі щорічника Угорської академії наук «Акта літерарія» за 1967 рік.

Інтерес до української літератури зародився здавна: 1864 року угорський фольклорист Я. Ерде видав том «Угорсько-руських» (тобто закарпатських) народних пісень у перекладі Т. Лехоцького, 1870 р. вийшов збірник закарпатських пісень у перекладі М. Фінцинського. Тоді ж з'являються і перші статті про українську народну творчість. Ім'я Т. Шевченка вперше згадано в угорській літературі 1888 року (стаття К. Кеньвеш-Тота «Про руського селянського поета»), перші переклади з Шевченка з'являються у 1896 році («Кавказ» у перекладі М. Мате; до речі, в пресі була згадка, що М. Мате переклав цілу книжку Шевченкових поезій, але доля цих перекладів невідома). Перша поважна праця про українську літературу — це стаття Ю. Жатковича «Короткий нарис історії української літератури» (1900), де Т. Шевченка удостоєно найвищим в очах угорського читача титулом — «український Петєфі».

Велика роль у взаєминах угорської та української літератур належить І. Франкові. Низка його творів з'являється угорською мовою ще за життя автора: в 1896 р. це «Грицева шкільна наука», 1899 — «Історія моєї січкарні», 1900 — «Добрий заробок», 1902 — «Гриць і панич» і т. д. І. Франко — також автор оглядової статті про українську літературу в ІV томі «Історії світової літератури», що вийшов 1911 року в Будапешті угорською мовою.

На початку ХХ ст. переклади з української дедалі частіше з'являються на сторінках угорської періодики. Перекладено в цей час і багато Шевченкових поезій. Кращі з перекладів, як-от поета Арпада Земплени, і досі не втратили мистецької цінності. Крім Т. Шевченка та І. Франка, вказує В. Шер, до революції угорською друкувалися також окремі твори Марка Вовчка («Три долі», «Не до пари» та ін.), П. Куліша («Орися»), Ю. Федьковича («Стрілець»).

З утворенням Угорської Радянської Республіки (1919) пов'язано виникнення кафедри української мови та літератури в Будапештському університеті, яка проіснувала до 1924 року. Очолював кафедру дослідник закарпатського письменства Шандор Бонкало.

У 20-ті роки в угорській пресі ще можна знайти й дещо про українську літературу. 1921 р. виходить стаття Міклоша Нада про Лесю Українку та перший переклад її «Вавилонського полону». Автор пише, що її поезія «пронята безмежною і всеосяжною любов'ю, торжеством вічної істини, яка проголошує, що варто жити заради пригнобленого народу, заради його майбутнього щастя». 1922 р. з'являється стаття про українську літературу Дьєрдя (Юрія) Подградського, у якій високо оцінено творчість І. Франка та М. Коцюбинського.

Надалі згадки про українську літературу майже зникають — реакційний режим Хорті аж ніяк не сприяв поглибленню знайомства угорців із культурою українського народу. В 30–40-ві роки відшукуємо лише поодинокі переклади закарпатських українських авторів, а 1943 р. виходить одна збірка новел. Тільки прогресивна угорська еміграція у своїх журналах, що видавалися в Москві, вмщує статті про Т. Шевченка, переклади творів українських радянських письменників. Визвольний 1945 рік започатковує нову епоху в угорсько-українських літературних зв'язках.

Огляд Віри Шер, незважаючи на свою неповноту (Юрій Жаткович, приміром, перекладав на угорську також М. Коцюбинського, про що авторка не згадує), висвітлює маловідомі сторінки зближення літератур двох братніх народів.

[1967]

ПУБЛІКАЦІЇ, ЗА ЯКИМИ ПОДАНО СТАТТІ:

Частина I ШАНУЙМОСЯ!

Назва статті	
Наболіле	<i>Радянська освіта. 12.04.1964. С. 2</i>
«...косніємо в неуцтві...»	<i>Україна. 1964. № 22. С. 16</i>
Живим словом — про живе слово	<i>Україна. 1964. № 34. С. 12</i>
Оце так посібник!	<i>Україна. 1964. № 43. С. 16</i>
Важко виконувати власні повчання	<i>Літературна Україна. 08.12.1964</i>
«Рідке явище», або Куліш в Австралії	<i>[1964]</i>
Навіщо стільці трошити	<i>Жовтень. 1965. № 1. С. 150</i>
А бібліотеки вузів — там усе гаразд?	<i>Літературна Україна. 1965. 15.06.</i>
Час би вже зрушити...	<i>Дніпро. 1965. № 1. С.154-158</i>
Мовна бистринь і словникова нетеча	<i>Вітчизна. 1966. № 12. С. 161-165</i>
Перекладацтво і щоденна преса	<i>Літературна Україна. 06.08.1968.</i>
Естетика думки проти естетики видання	<i>Вітчизна. 1968. № 2. С. 205-207</i>
Естетична думка в неестетичних шатах	<i>Вітчизна. 1968. № 8. С. 154-158</i>
Клопоти «Шкільної бібліотеки»	<i>Вітчизна. 1969. № 4. С. 210-211</i>
Праця великої ваги	<i>Літературна Україна. 08.04.1969. С. 4</i>
Гемінгвей — якого маємо і не маємо	<i>Вітчизна. 1971. № 6. С. 157-154</i>
Новий англо-український словник	<i>Літературна Україна. 1974, 13.12.</i>
Цінний словник	<i>Вітчизна. 1976. № 9. С. 208-210</i>

Бібліографія — справа актуальна

Засіб увічнити

Переклад — для самозбагачення чи самообкращення?

Розкоші і злидні української енциклопедизації

Літературна Україна. 20.08.1976.

Культура і життя. 16.12.1979.

Старожитності. 1993. № 1(37). С. 10-13

Пам'ятки України. 2001. № 1-2. С. 169-176

ЧАСТИНА 2 ДЕРЖАВОТВОРЧЕ СЛОВО

Кубань співуча

Затятий всеукраїнець позасторічної давнини [О. Кониський]

Під неситим цензурним оком

Обов'язок виконаний і невиконаний [А. Кримський]

Читаймо українське — бо воно того варте!

І пісні звучать, і думки актуальні [Р. Купчинський]

«Яснозбройний Юрій» української поезії [Ю. Липа]

Пером і пензлем Г. Мазуренко

Повернення Галі Мазуренко

Поезія пориву й задуми [Н. Лівіцька-Холодна]

Відвойовниця України [О. Теліга]

Літаври українського духу [О. Теліга]

Дебют — перший і прощальний [Валентина Юрченко]

Вітчизна. 1967. № 6. С. 199-201

[2001]

Україна. 12.10.1989. № 50 (1714). С. 20-21

Вітчизна. 1981. № 9. С. 207-210

Жива вода. Січень, 2001. № 1 (113).

Народна газета. Квітень, 1996. № 15 (245). С. 8.

Живе вода. Лютий, 2001. № 2 (114)

Народна газета. Листопад, 1998. № 47 (379)

Київ. 1997. № 5-6. С. 58-61

Народна газета. Листопад, 1998. № 47 (379)

Старожитності. 1992. № 12 (28). С. 11

Народна газета. Липень, 1992. № 28 (57)

Літературна Україна. 12.06.2003.

Перехрестя перекладеного
й пережитого [О. Соловей]

Аргонавт, що обминув ГУЛАГ
[Леонід Чернов]

Відкритий вдруге [Л. Гребінка]

«За Україну його замучили
колись...» [Л. Гребінка]

«На Україну повернись...»
[Л. Дражевська]

Крізь нетрі неугавних скрут
[П. Карпенко-Криниця]

Вільна думка з епістолярних
шухляд.

Поезія — на життя і смерть
[Герась Соколенко]

Леонід Лиман зблизька і здалеку

Живлюще поетичне слово
[О. Курінний]

Поет з недоспіваного відродження
[О. Курінний]

Добротворче слово поета
драматичної долі [О. Курінний]

Неуникненність суворого плину
життя [О. Смотрич]

На схилі віку й на світанні надії
[Г.Кочур]

Під знаком Миколи Лукаша

Пам'ятаємо про свій обов'язок
[Микола Лукаш]

Державотворче слово поезії
[Остап Тарнавський]

*Передмова до кн.: Оксана Соловей.
Переклади. К., Задруга. С. 3-6*

*Українознавство: календар-щорічник.
2003. С. 216-220*

Вітчизна. 1976. № 5. С. 214-216

*Нові дні. Липень, 1995.
№ 544. С. 13-17.*

*Березіль. 2007. № 7-8.
С. 159-165*

Зірка. 11.04.1997. № 14 (5543). С. 3

Сучасність. 1994. № 6. С. 162-167

Київ. 2001. № 12. С. 75-83

*Передмова до кн.: Л.Лиман. Пам'ять:
поезія і проза. К., Задруга. 2002. С. 5-18*

Зона. 1992. № 2. С. 130

*Авжеже! Січень-березень, 1993. № 26.
С. 57-58*

Зірка. 1995, 24.03. № 11(5444). С. 4

Кур'єр Кривбасу. 2008. № 5-6. С. 313-321

Україна. 24.03.1989. № 17 (1681). С. 0-3

Україна. Грудень, 1988. № 50. С. 0-2

*Українська мова і література в школі.
1989. № 12. С. 5-7*

*Літературна Україна. 14.08.1997. № 27
(4745)*

Остап Тарнавський — мемуарист
Словоскип Марти Тарнавської
Про англомовну україніку — і не тільки [М. Тарнавська]
Голос із глибин ГУЛАГу [Ю. Литвин]
Під в'язничним муром епохи [Ю. Литвин]
Поет і правдолюбець під в'язничним муром епохи [Ю. Литвин]
Особливо небезпечний — тим-то приречений на безвість [О. Григоренко]
Микола Адаменко, що з Волощуківського гурту чи то гарту

Березіль. 1999.
Післяслово до кн.: М. Тарнавська. Вибране. К., Пульсари. 2004. С. 252-265
Всесвіт. 1998. № 1. С. 171-175
Старожитності. 1992. № 11 (27). С. 6
Сучасність. 1993. № 3. С. 12-15
Передмова до кн.: Литвин Ю. На лезах блискавок: поезії, статті, звернення, заяви, спогади, документи листи. Упор. Р. Доценко. К., Вид-во О. Теліги. 2007. С. 5-20
Україна. 1993. № 12. С. 21-22
«Молодь України» № 8 (18271) від 24.01.2002

ЧАСТИНА 3 УКРАЇНСЬКИЙ ВСЕСВІТ

Український індолог [П. Рітгер]
Боги герої, а над усе люди...
Далека і близька Ірландія
Мандрівка на «Смарагдовий острів»
Чарівний світ ірландської казки
Ірландські прислів'я та приказки

Всесвіт. 1984. № 8. С. 148-149
Вітчизна. 1985. № 2. С. 201-203
Старожитності. 1993. № 7-8 (43-44). С. 10
Післяслово до кн.: Господар у домі. Оповідання ірландських письменників. Збірка. К.: Веселка, 1981. С.159-164
Передмова до кн.: Казки Смарагдового острова. К.: Веселка. 1987. С. 5-10.
Передмова до кн.: Ірландські прислів'я та приказки. К.: Дніпро, 1982. С. 5-16.

Ірландська література	<i>Стаття в УЛЕ, том 2. С27К. 1990. С. 331-332</i>
Шон О'Кейсі столітній і молодий	<i>Літературна Україна. 01.04.1980. № 27 (3760). С. 3.</i>
Новелістична Ірландія	<i>Всесвіт. 1979. № 10. С. 109-115.</i>
Книга з історії Ірландії	<i>Вопросы истории. 1982. № 2. С. 131-134.</i>
Сто років тому, на зорі українського Шекспіра	<i>Всесвіт. 1982. № 10. С. 156-158.</i>
Шекспірів «Гамлет» у тлумаченні М. Старицького	<i>[2010]</i>
Шекспір, рік видання 1964-й	<i>Вітчизна. 1965. № 2. С. 207-9.</i>
Новий український «Гамлет»	<i>Всесвіт. 1965. № 9. С. 158-160.</i>
Огляд української шекспіріани	<i>Всесвіт. 1965. № 8. С. 113-115</i>
Оскар Вайлд в тіні та світлі парадоксів	<i>Передмова до кн.: Оскар Вайлд. Портрет Доріана Грея. Роман, п'єси. Переклад з англійської, передмова та примітки Р. І. Доценка. Х.: Фоліо. 2006. С. 3-20</i>
Гамсун, голод і колаборантство	<i>Стоголосник: альманах. 2000. № 3-4</i>
Відкриття Марка Твена	<i>Всесвіт. 1966. № 11. С. 156-158</i>
Поет людської мужності	<i>Післямова до кн.: Д. Лондон. Мартін Іден. К.: Молодь. 1968. С.333-342</i>
Давно сподіване	<i>Вітчизна. 1969. № 9. С. 203-206</i>
Джек Лондон в українських перекладах	<i>Всесвіт. 1976. № 5. С. 180-183</i>
Фолкнер про минуле, яке стоїть на заваді майбутньому	<i>Передмова до кн.: Вільям Фолкнер. Домашнє вогнище. К.: Молодь. 1983. С. 3-14</i>
Фолкнер: на підступах до стилю письменника	<i>Всесвіт. 1971. № 9. С. 114-117</i>
Вільям Фолкнер дитячий письменник?	<i>Літературна газета. 20.10.1970.</i>

Оборонець людської гідності
[Вільям Фолкнер]

За вашу і нашу свободу
[Юзеф Лободовський]

На шляху з минулого в майбутнє
[Відьягар С. Найпол]

Шляхами «зарубіжної новели»

Нове англомовне видання творів
Тараса Шевченка

Початки угорської україністики

Літературна газета. 17.10.1972. С. 4

*Україна. Листопад, 1992. № 34 (1828).
С. 22-23*

Всесвіт. 1983. № 2. С. 4-7

Всесвіт. 1979. № 2. С. 171-173

Всесвіт. 1964. № 11. С. 155-156

Літературна Україна. 24.10.1967.

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК

- Адаменко М. 7, 8, 22, 366-369
Адикаєвський В. 426
Ажнюк М. 16, 448
Алексеев В. 164
Алексеева Л. 362
Алімов С. 124
Аллен В. 89
Амергін 402
Андерсен Г. Х. 106
Андерсен-Нексе М. 559
Андерсон Ш. 191
Андієвська Е. 315
Андріч І. 558
Андріанова Н. 460
Андрієвська О. 52
Андрієвський Б. 120
Андрухович Є. 122
Андрухович Я. 122
Анстей О. 23
Антоненко-Давидович Б. 35,
233, 234, 354, 360
Антонич Б.-І. 555
Антонович В. 383, 405
Антонович Д. 10, 144
Антонович М. 144
Ануї Ж. 77
Аполлінер Г. 191, 300, 304, 517
Аристотель 43, 63, 68, 70-74,
105
Аркас М. 120
Аркас М. (син) 74
Архипенко О. 191
Архілок 284
Бабишкін О. 70
Бабій О. 170
Багрянний І. 235, 237
Бажан М. 113, 309, 451, 456,
460, 464
Базен Е. 92
Базіянц А. 164
Байрон Дж. 152, 300
Бакнер Р. 390
Балла М. 92, 288
Бальзак О. 87, 89, 294, 474,
517
Бандера С. 347
Баранников О. 373
Баранцев К. 52, 55, 78-80, 288
Барка В. 294
Барток Б. 103
Башкірцева М. 333
Бгартріхарі 375, 376
Безруч П. 281, 298, 300
Бейнгем С. 404
Бейнім Дж. 403
Бейнім М. 403
Беккет С. 404
Белей В. 192
Белей І. 145, 146, 192
Белінський В. 105
Бель Г. 92, 559
Бенвіл Дж. 404

- Бенгем С. 404
Берло Г. 150
Бернс Р. 297, 300, 304, 305,
306, 357
Бертольд В. 163
Бетховен Л. 103
Беленькова Н. 46, 49, 50
Б'єрнсон Б. 106
Биков В. 515
Биковський Л. 128, 173, 193
Бігдай Я. 132, 134
Бієн Б. 404, 405, 411, 419
Білаковська В. 196, 202
Біла-Криниця Ф. 200, 341
Білецький О. 24, 30, 283, 373,
378, 464
Білий М. 126
Білорус М. 28
Біляїв В. 321
Бінович Л. 54
Бірич І. 118
Блавацька О. 178, 321
Блавацький В. 321
Блакитний В. 482
Бобинський В. 170
Богуславський 515
Бодлер Ш. 283
Бойл П. 404, 416-418
Бойн Дж. 404
Бойчук Б. 174, 262, 326
Бокаччо Дж. 281, 292, 297,
300, 304
Бокль Г. Т. 432
Болкун М. 242, 244, 245, 247,
254
Бонкало Ш. 566
Борець Ю. 118
Борис Тен 30, 35, 42, 58, 70,
303, 304, 453
Боровий В. 241
Бортнянський Д. 102
Бохенський Я. 11
Бредбері Р. 10
Брежнев Л. 350, 358
Бреслін П. 405
Брехт Б. 77
Брукс В. 336
Брюсов В. 284
Брюховецький І. 150
Буало Н. 63, 68, 70, 72-74
Бубніс В. 105
Будда 376
Будяк Ю. 154
Булгаков А. 155
Буль Д. 390
Бульба-Боровець Т. 250
Бургардт О. 294, 296, 322, 449
Буревій К. 338
Бухарін Н. 495
Вайлд О. 8, 9, 25, 27, 390, 403,
466-477, 480-486
Вайль Б. 348
Валуєв 143, 151
Ван-Гог В. 324
Ваніна І. 38, 39, 40
Варавва І. 132, 134, 135
Вахнянин А. 102
Ведель А. 102
Величківський М. 184
Веллс Г. 57, 487
Венгльовський Ю. 122
Вер В. 219, 458, 462, 464

Вергілій 43, 379
Веретенченко О. 22, 241, 246, 255
Верлен П. 62, 281, 283, 298, 304, 305
Верн Ж. 213
Вернадський В. 163, 165, 166, 228
Вест М. 385
Винниченко В. 19, 67, 153, 235, 236, 239, 287, 493
Винничук Ю. 406
Вирган І. 51
Вирган М. 44
Віконська Д. 478, 479, 484
Вільгельм Оранський 387
Вільхівець А. 241, 366
Вінграновський М. 349
Вінчестер С. 423
Вір Дж. 562, 563
Вірський П. 13
Вірченко Н. 20
Вітмен В. 57, 501, 502
Віттлін Є. 283
Вітторіні Е. 91, 549, 559
Влизько О. 200, 253
Воблий Б. 126
Вовк В. 294, 326, 328
Вовк Ф. 240, 315
Войнич Е. 390
Волков В. 321
Волосянський В. 120
Волощук Г. 7, 366, 367
Волощук М. 348
Вольтер 321
Воннегут К. 10
Вороний М. 449, 464, 485
Вульф Т. 89, 543
В'яземський П. 426
Гавлічек-Боровський К. 154
Гаврилюк І. 23
Гаврилюк С. 120, 484
Гавриш Ф. 304
Гадзінський В. 194
Гаєвський С. 117
Гайворонський М. 171
Гай-Головко О. 22
Гайд Д. 403, 404
Гайдарівський В. 235, 237, 239
Гак А. 235, 237, 238, 260
Галаган Г. 150, 433
Галан А. 235-237, 321
Гальєн Р. 483
Гальперін І. 288
Гамсахурдія К. 105
Гамсун К. 25, 26, 106, 487, 496, 511
Гар Р. 517
Гаран Є. 119
Гарді Т. 559
Гатчинсон 491, 492
Гауптман Г. 465
Гвездослав П. 281
Гейне Г. 298, 511
Гельвецій К.-А. 68
Гемінгвей Е. 14, 62, 80-85, 89-91, 300, 420, 499, 516, 559
Генрік К. 522
Георге С. 310
Гесіод 379
Гепард І. 522
Геракліт 110

- Геройд Римач 403
Герцен О. 87
Гжицький В. 235
Гілі Д. 417
Гіммельрайх К. 120, 128
Гіні Ш. 404, 418
Гірняк Й. 228, 311, 314
Гітлер А. 494
Главацька К. 24, 380-382
Гладка В. 513
Глібов Л. 46, 51, 284
Глюк К. 73
Гмиря Б. 170
Гнатюк І. 340
Гніздовський Я. 228, 278, 279
Гоголь М. 512
Гозенпуд А. 464
Голдсміт О. 390, 403
Голобородько В. 338
Голубець М. 170, 250
Гольдельман С. 128
Гольдоні 456, 460
Гольман Л. 421
Гомер 42, 379, 380
Гончар О. 290
Гончаренко А. 228, 335
Горацій 281
Горбовий В. 347
Гордасевич Г. 284
Гординський С. 200, 201, 203,
284, 294, 309, 321, 334, 337,
340, 484, 551, 552, 555,
Гординський Я. 242, 256, 308,
463
Гордієнко К. 35-37
Горинь М. 356
Горліс-Горський Ю. 341
Горовий П. 125
Городецький В. 117, 128
Горська А. 176, 354
Горський М. 512
Готье Т. 87, 475
Гофман Е.Т.А. 62, 559
Гофштейн Д. 281, 298
Грабовський Л. 301
Грабовський П. 284, 406, 485
Гранін Д. 338
Гребінка В. 188
Гребінка Є. 17, 188-190, 215,
216, 220
Гребінка Л. 16, 17, 188, 190,
211-224, 450
Грегорі А. 409
Грейвз Р. 382
Грибин Н. 422
Грива М. 183, 186, 322
Гривз Д. 422
Григоренко Г. 368
Григоренко О. 22, 364, 365
Григорій Шевчук (див.
Шевельов Ю.)
Григорович-Барський В. 119
Грицяк Є. 227
Грищенко О. 333
Грімм (брати) 396
Гріммельсгаузен 89, 302
Грін Г. 91, 92
Грін Д. 419
Грінченко Б. 145, 155, 157,
296, 427
Грінченко Н. 498
Гріффін Дж. 463

- Грушевський М. 125, 144, 145, 228, 240
Гулак М. 105
Гуменна Д. 196, 228
Гупало К. 187, 228
Гурін Т. 160
Гурницький К. 162-166
Гуцало Є. 379
Гюго В. 70, 86, 434
Гете Й. В. 89, 105, 281, 297, 300, 456, 430, 460, 475
Голсворсі Дж. 517
Гюїсманс Ж.- К. 475, 476
Далека Л. 120
Даниленко Ф. 127
Данте А. 47, 281, 337
Дараган Ю. 178, 182, 322
Девіс Т. 403
Деде В. (див. Винниченко В.) 153
Дейлі І. 417
Дельвіг С. 119
Денисенко Д. 122
Денисенко Л. 122
Денисенко Н. 122
Денисова Т. 549
Де-Пуле 446
Державин В. 18, 74, 260, 261, 265, 266, 334, 335, 338
Держирука В. 498
Дермоді Т. 403
Дефо Д. 83
Джафаров Ч. 361
Джебран Д. Х. 27
Джеймс С. Л. Р. 557
Джек Лондон 25, 61, 70, 89, 99, 473, 487, 497, 502, 506, 510-524, 542, 560
Джексон Т. 90
Джером Д. К. 10, 560
Джойс Дж. 89, 389, 404, 406, 409, 410, 414, 420, 423
Джонстон Дж. 404, 418
Дзюб І. 514
Дзюба І. 14, 112, 190, 349, 354
Димитрів Г. 212
Діброва А. 127
Діброва В. 406
Дідро Д. 63, 68-71, 74
Дізраелі Б. 475
Дікінсон Е. 281
Діккенс Ч. 10, 70, 89, 302, 335, 517
Дніпровський І. 194
Добровольська О. 228
Довгаль С. 119
Довженко О. 367
Доде А. 70
Дойль А. К. 10
Домбровська М. 559
Домонтович В. (див. Петров В.)
Донн Д. 90
Донцов Д. 196, 240
Дончук З. 321
Дорошенко В. 321
Дорошенко Д. 383
Досвітній О. 126
Дос-Пассос Дж. 547
Достоевський Ф. 87
Доценко Р. 11, 361, 366, 406

- Драгоманов М. 10, 143, 152,
154, 196, 383, 405, 432-434,
465
- Дражевська Л. 22, 23, 225-231
- Дражевський А. 225
- Драй-Хмара М. 296, 304, 323,
405, 555,
- Драч І. 16, 90, 349, 355, 516,
560
- Дреннан В. 403
- Дудка Й. 241, 246
- Думбадзе Н. 105
- Дурилін С. 466
- Дюамель Ж. 191
- Дяченко М. 248
- Еврипід 43, 379
- Еге Г. 92
- Еджуорт М. 403
- Елін-Пелін 298
- Еліот Т. С. 310
- Еллан В. 60
- Елюар П. 300
- Еме М. 559
- Емерсон Р. У. 27
- Енгельс Ф. 96, 105, 216, 386,
388
- Ентоні М. 557
- Еплегарт М. 509
- Ерде Я. 565
- Еріугена Й. С. 402
- Есхіл 379
- Еткінд Є. 89
- Єйтс В. Б. 389, 404, 406, 477
- Єрмоленко С. 14, 84, 86, 88
- Єрошенко В. 117
- Єсенський Я. 559
- Єфремов С. 66, 196
- Жарко Я. 134
- Жаткович Ю. 565, 566
- Железна І. 562
- Жлоба Д. 134
- Жук М. 484
- Журба Г. 308, 311, 321
- Забіла Н. 150
- Забілло К. 122
- Забілло М. 122
- Забужко О. 338
- Завадський М. 102
- Завгородній Ю. 348
- Зайцев П. 228
- Залевська І. 122
- Залевський С. 122
- Заливаха О. 224
- Замша І. 228
- Заньковецька М. 466
- Затонський Д. 90
- Зегерс А. 558
- Земляний О. 406
- Земплєні А. 566
- Зенкевич П. 76
- Зеров М. 30, 111, 281, 283, 294,
295, 307, 317, 323, 451, 485
- Зіньківській Т. 157
- Золя Е. 60, 87, 281, 487
- Зуєвський О. 294, 323, 326, 484
- Ібаньєс Б. 70
- Ібсен Г. 106, 302, 456, 460, 487
- Іванець І. 171
- Іванисенко В. 70-72
- Іваничук Р. 385
- Іванов М. 70, 498

- Івашкевич Я. 550, 551, 558, 560
Івченко Л. 254
Івченко М. 235
Ізарський О. 22, 255
Ікас Х. 63
Ільїн Я. 7
Ірлявський І. 182, 186, 187
Їтс В. Б. 409
Йигі О. 89
Йовков Й. 559
Йожеф А. 298
Йосип Сліпий 346, 552
Кагарлицький М. 60, 61, 101
Каюа Р. 337
Калинець І. 340
Калинович М. 30, 294
Калідаса 375, 376
Кальвіо І. 91
Кальман І. 120
Камю А. 92, 191
Кандиба І. 362
Канді П. 336
Каневський К. 494
Капельгородський П. 134
Караванський С. 11, 15, 464
Карлтон В. 403
Карпенко-Криниця П. 22, 232, 255
Кархут В. 346
Кастор Р. 293
Каулі М. 544
Кафка Ф. 192
Качан О. 122
Качуровський І. 241, 255, 317, 322, 324
Квіслінг В. 26, 488-492
Квітка-Основ'яненко Г. 117
Кеведо 70, 90
Кедрин-Рудницький І. 228
Кедровський В. 228
Кезма Т. 162
Кейсі К. 413, 418
Кенавах П. 404
Кентржинський Б. 105
Кеньвеш-Тот К. 565
Керенський О. 494
Кестлер А. 191, 192
Кетчер Н. 434
Кирилюк Є. 562
Кирій О. 134
Кисельов Й. 75
Кисельов Л. 405
Кілі Б. 390, 404, 415, 416, 418
Кінселл Т. 404, 418
Кіплінг Р. 213
Кірк Л. 405
Кірконел В. 334
Кітінг Дж. 403
Кітс Д. 62
Кларк О. 404
Клаузевіц К. 68
Клен Ю. 253, 554
Климкович К. 74
Кліоновський М. 120
Ключко-Франко А. 336
Кмета-Ічнянський І. 321
Князенко О. 406
Кобець О. 235, 237-239
Кобилянська О. 383
Кобилянський Ю. 57

- Кобів Й. 70, 71, 73
Ковалевський Я. 494
Ковалівський А. 372, 373
Коваль А. 48, 49
Коваль І. 66, 366, 367
Ковган П. 127
Ковганюк С. 44
Коган Ж. 14, 88
Кодра-Федорів Р. 127
Козак Е. 311
Козаченко Г. 102
Козловський І. 170
Козоріс М. 22
Кокінсю 299
Коковцев П. 163
Кокто Ж. 191
Колпаков А. 420, 421
Колум П. 404-406
Коляска І. 495
Комаров М. 155
Кониський О. 10, 15, 136-138,
140-145, 147-149, 383, 405,
433
Конрад Дж. 294, 487
Конфуцій 321
Концевич Г. 132
Коппе Ф. 283
Коптілов В. 48, 49, 66, 406
Корецький Ю. 451
Корнієнко В. 9, 27
Корнієнко Н. 75
Короленко В. 200
Короленко П. 134
Коротич В. 13, 406
Корягіна К. 513
Косач О. (див.Олена Пчілка)
Косач-Борисова І. 228
Косач-Кривенюк О. 513
Косинка Г. 183, 186
Косіор С. 259
Косовська А. 190
Костенко Л. 119, 303, 349, 354
Костер Д. 89
Костецький І. 219, 294
Костомаров М. 429, 430, 445,
446, 448, 465
Костюк Г. 256, 267, 311
Котен 72
Котляревський І. 333, 383, 434
Кох Е. 256
Коцюбинський М. 154, 292,
320, 431, 449, 516, 566
Кочубей 150
Кочубей Ю. 164, 165
Кочур Г. 9, 22, 24, 30, 58, 74,
104, 281, 285, 295, 298, 301,
340, 448, 450, 451, 455, 456,
458-464, 484, 485
Кошарська Г. 122
Кошиць О. 132, 134, 135
Кравець-Кравченко А. 241
Кравців Б. 270, 311
Кравченко В. 191
Красівський З. 340
Крачковський І. 163, 164
Крилов І. 46, 47
Кримський А. 46, 122, 159-
163, 165, 167, 228, 374
Кричевська Є. 228
Кромвель О. 385, 386, 403
Кропивницький М. 465
Кротевич Є. 47

- Крупаткін Я. 456, 460
Крупницький Б. 105
Крушельницький І. 338
Крушельницький Т. 338
Крушинський В. 383
Кубійович В. 114
Куделя М. 366, 367
Кузнєцов Н. 165
Кузьменко С. 15, 22
Кузякіна М. 75
Кузякіна Н. 77, 466
Кукурудза С. 127
Куліш М. 39, 75-78, 337, 566
Куліш П. 147, 152, 287, 294,
296, 431, 433, 445, 446, 449,
461, 465
Кулябко-Корецький В. 122
Кун Н. 380
Кундзіч О. 55, 87, 88, 305, 512
Кунін А. 78
Куніна В. 421
Купер Ф. 8, 10, 501
Купчинський Р. 22, 170-172
Курбас Л. 75, 466
Куриленко О. 448
Курилик В. 333
Курінний О. 17, 268-271, 366
Кухаренко Я. 134
Кушнір М. 241, 250
Лавріненко Ю. 207, 226, 260,
263, 267
Лагерлеф С. 106, 300
Лазурський В. 466
Лао Ше 559
Ларні М. 559
Ларошфуко Ф. 27
Лауб Г. 27
Лебединець М. 338
Левчак Й.
Лейвін М. 391, 404, 413, 415,
417
Лейміц 426
Лем С. 11
Ленц З. 300
Ленж 342, 494, 497
Леонтович М. 102
Леопарді Дж. 281
Лепкий Б. 155, 156, 287, 484
Лепкий Л. 170, 171
Лермонтов М. 99, 281
Лесевич В. 105
Лесич В. 22, 262, 260, 322
Лесів Я. 340, 366
Лессінг Г. Е. 10, 105
Леся Українка 48, 63-68, 70,
143, 156, 227, 296, 315, 336,
365, 383, 430, 431, 449, 457,
461, 555
Лехоцький Т. 565
Лещинська В. 52
Лехонь Я. 550
Лец С. Є. 11, 27
Ливчак Й. 158, 159
Лиман Л. 15, 17, 18, 228, 255-
266, 268
Липа І. 175
Липа Ю. 22, 173, 174, 175,
201, 240
Лисенко А. 154
Лисенко М. 101, 135, 447
Лисиченко Д. 511, 513
Лисяк-Рудницький І. 311

- Литвин Р. (Славко син Юрія) 360
- Литвин Ю. 20, 21, 341-346, 349-364, 366
- Литвин-Терен О. 124
- Лібман З. 515
- Ливицька-Холодна Н. 15, 22, 179, 180, 187, 227, 240, 242, 250, 276, 308, 315, 339
- Ливицький А. 179
- Лінда В. 337
- Лісняк Ю. 406, 514, 523
- Ліст Ф. 103
- Лободовський Ю. 26, 311, 550-554
- Лонгфелло Г. 191, 281
- Лопатинський Я. 102
- Лопе де Вега 297304, 306
- Лорка Г. 393, 298, 304, 305
- Лотоцький А. 143, 383
- Лотоцький О. 143
- Лоуренс В. 417
- Лоусон Г. 559
- Лукаш М. 11, 14, 22, 58, 104, 286, 287, 292-294, 296-299, 301-307, 495, 497, 498
- Лукіан 380
- Лукіч В. 146, 157
- Лукрецій 110, 111
- Лук'яненко Л. 348, 355
- Луначарський А. 71
- Лупій О. 406
- Луцький Ю. 11, 70, 71, 73
- Люберсак Ж.
- Любимов Н. 87
- Любченко А. 242, 243, 256, 296, 314
- Люк П. 417
- Люшков Г. 125
- Лятуринська О. 322
- Мадач І. 298
- Мадзіні 336
- Мазепа І. 174, 204
- Мазний О. 52, 54
- Мазуренко Г. 15, 22, 176-178, 315
- Мак О. 321
- Макаренко А. 243
- Макгріанн Ш. 404
- Макдонаг Т. 404, 410
- Маккан Ш. 405
- Маккейб Ю. 404, 418
- Маклейверті М. 390, 391, 404, 411, 415
- Макманус Ш. 412
- Максимович М. 105, 336
- Максимович Д. 300
- Максимчук В. 9
- Макферсон Дж. 402
- Маланюк Є. 18, 26, 174, 178, 182, 183, 186, 201, 204, 240, 242, 250, 251, 256, 260, 261, 263, 308, 309, 321, 322, 324, 486, 487, 550, 554
- Малишко А. 213
- Малларме С. 283
- Малошийченко Л. (див. Чернов-Малошийченко Л.)
- Малюта І. 366
- Манн Г. 300, 543

- Манн Т. 62, 89, 300, 517, 559, 560
Марк Твен 10, 70, 89, 502-510, 560
Маркес Г. 549
Маркес Д. 420
Марко Боєслав (див. Дяченко М.)
Марко Вовчок 163, 240, 566
Маркович Д. 143
Маркс К. 96, 105, 361, 386, 388
Маркусь В. 115
Марті Х. 300
Мартос Б. 228
Марчишин П. 127
Маршалл Г. 563, 564
Матвієнко А. 33
Матвієнко Т. 322
Мате М. 565
Матуге А. М. 549
Маштерхазі Л. 379
Медвідь О. 289
Меженко Ю. 462
Мей Л. 282
Меккін В. 10, 385, 404, 413, 415
Мелашич Г. 124
Мелвіл Г. 100, 501, 502
Меленський М. 229, 230
Мельничук О. 93
Менган Дж. К. 403
Меннінг К. 344
Меріме П. 560
Мерль Р. 474
Меррімер Б. 402
Мерфі Р. 404
Метлинський А. 134
Метьюрін Ч. Р. 403, 475
Мисик В. 200, 294, 297, 451, 453, 454, 464
Митрофанов В. 62, 86, 514, 523
Михайлов І. 127
Михась Сопілка (див. Ситник М.)
Мілько М. 127
Мільтон Дж. 337
Міно́рський В. 164
Мітчел М. 10
Міхновський М. 145
Ми́цкевич А. 62, 281, 291, 298, 430
Мішалов В. 120
Млодзинський Г. 46
Мова-Лиманський В. 134
Могилянська Л. 322, 366
Могилянський М. 322
Моем С. 63, 85, 87
Мозолевський І. 127
Мойсейович 171
Мокровольський О. 406
Молотов В. 495
Мольєр 456, 460
Монтегю Дж. 404, 418
Мопассан Г. 420, 463, 487, 512, 516, 522, 560
Мор Т. 68
Моравія А. 91, 559
Моран П. 191
Мордовець Д. 430, 446
Мордовцев Д. (див. Мордовець Д.)
Моріак Ф. 92
Моріс В. 474

- Мороз М. 24, 463-466
Морроу Дж. 418
Моруа А. 27
Мосендз Л. 183, 186, 308, 311, 322
Москаленко М. 16
Музиченко С. 366
Муляр П. 255
Мур Б. 404
Мур Дж. 404, 409
Мур Т. 403, 404, 406
Муравйов 155, 181
Муравський П. 102
Мурський В. 121
Муссоліні Б. 297, 494
Мушак Ю. 70, 288
Мюллер В. 93
Надсон 282
Надь М. 566
Найпол В. С. 557
Найпол Ш. 10, 557
Наливайко Д. 560
Наливайко С. 121
Нам Као 557
Нансен Ф. 26, 488, 491
Наріжна І. 124
Наріжний С. 118, 124, 128
Недзведский М. 485
Немцова Б. 558
Несін А. 559, 560
Нечуй-Левицький І. 10, 85, 383, 405
Нижанківський Б. 22, 311
Нижанківський Н. 22, 102
Нитченко Д. 22, 122, 233, 234, 236, 237, 239, 261
Ніковський А. 287
Ніцше 507
Ніщинський П. 102
Новосвітній В. 366
Номис 46
О'Брайєн Е. 404, 413, 416, 419
О'Брайєн Ф. 405
О'Брудар Д. 403
Овідій 284, 300, 379
Овсієнко В. 14
Овсянико-Куликовський 102
О'Гейер Б. 405
О'Генрі 502, 560
О'Гнів Ф. 403
О'Грегорі І. 404
О'Гренді Дж. С. 404
О'Гріан Ш. 419
Одинець В. 127
О'Діройн М. 405
О'Донал М. 403
О'Доннелл П. 404
О'Кадан М. 404, 419
О'Кейсі Ш. 389-391, 404-407, 420
О'Керолен Т. 403
О'Кітінг Дж.
О'Конарі П. 404
О'Конер П. 419
О'Коннор Ф. 389, 391, 404, 406, 409, 411-414, 417, 420, 423
Окуневський Я. 123
Олдінгтон Р. 471, 481
Олдрідж Д. 85, 91
Олег Ольжич 22, 174, 182, 186, 307, 308, 322, 363, 554

- Олександр Олесь 485
Олександрів Б. 255, 259, 262, 322
Олена Пчілка 66, 228
Олійник Б. 355
Онацький Є. 113, 486
Онишко А. 284
О'Нолан Б. 411, 419
Онуфрієнко В. 119, 255
Орвелл Д. 192
Орел В. 134
Орест М. (див. Зеров Мих.)
О'Ріордан М. 387, 397
О'Ріордан Ш. 405
Орлик П. 120
Орлова Р. 515
Орр Дж. 403
Осадча-Яната Н. 228
Осовецька Л. 52, 54
Остап Вишня 60
О'Сулавойн Е. 403
О'Сулавойн М. 391
Осьмачка Т. 256, 294, 308, 340, 484
О'Фаолейн Ш. 389, 404, 409, 411-414, 417, 420
О'Флаерті Л. 389, 391, 404-406, 411, 412, 415, 419, 420
О'Ші М. 405
Павленко С. 406
Павлик М. 153
Павличко Д. 13, 275, 560
Павло Свій (див Свєньціцький П.)
Павловський Г. 228
Павнд Е. 310
Паламарчук Д. 464
Паламарчук Л. 52
Палієвський П. 543
Панас Мирний 152, 447, 463, 464
Паньківський С. 228, 431
Парамонов С. 118
Парандовський Я. 380
Парубоченко Н. 20
Паславський І. 127
Пачовський В. 465
Пашков І. 21, 360
Пашковський Є. 338
Пашковський Ю. 434
Пеа Л. 422
Пейтер В. 475
Пеленський Є.-Ю. 128
Первач М. 241, 245
Первомайський 305
Переверов В. 361
Перепада А. 9, 14, 62, 69, 516
Перепелиця П. 63
Перрін Р. 404
Перро Ш. 72, 73
Перс С.Ж. 281, 310
Петефі Ш. 367, 565
Петлюра С. 228
Петрицький А. 194
Петришин Б. 347
Петров В. 88, 256, 322, 485
Петров С. 88
Пилинська М. 31, 44, 51
Пилипович П. 283
Пильчиков Д. 137
Пирогів М. 121
Підгорецький Б. 102

- Піддубний Г. 123, 124
Підмогильний В. 62, 235, 287,
294, 296, 304, 485, 497
Піменов Р. 348
Пінчевський М. 14, 84, 85, 89
Пірс П. 404, 410, 419
Піскун І. 466
Піхно Д. 445
Планкетт Дж. 404, 410, 413,
415, 418, 420
Платон 110
Плужник Є. 186, 200, 235, 253,
486
Плутарх 321
Плюто А. 289
По Е. 8, 10, 284, 285, 475, 501
Поворознюк Т. 360
Подвезько М. 12, 52, 92, 288
Подградський Д. (Ю.) 566
Подолінський С. 405
Позичанюк Й. 314
Полевий 447
Полішук В. 195
Полтава Л. 19, 246, 248, 251,
257, 321, 347, 555
Полторацький О. 238
Попов Я. 117
Постишев П. 210, 211
Потапенко Ю. 134
Потебня О. 105
Приходько М. 338
Пригара А. 138-140
Прокл Діадох 110
Прокоф'єв В. 126
Пронченко М. 22, 341
Проценко Ю. 406
Пушкін О. 47, 213, 215, 220,
430, 512
Пущенко Ф. 123
Пшавела В. 62
Рабле Ф. 89, 100, 302
Радек К. 495
Радзикович В. 321
Радічков Й. 558
Раєвський 159
Райлі М. 391
Райніс Я. 281
Раскін Дж. 467
Рассел Б. 493
Рассел Дж. 404, 493
Рафальський В. 340
Рафтері А. 403
Рахманний Р. 201
Рачинський Г. 102
Редьков Д. 277
Рембо А. 283
Рига Д. 85
Рильський М. 11, 17, 35, 48,
62, 69, 88, 194, 213, 214, 233,
253, 269, 271, 291, 294, 296-
298, 302, 304, 305, 323, 451,
460, 465, 512, 519
Римський-Корсаков М. 102
Ріангабар 402, 405, 406
Рід Т. М. 403
Рільке Р.-М.
Ріпецький Н. 121
Ріттер П. 23, 24, 372, 376
Рогач І. 182, 272
Родзаєвський К. 124, 125
Родзевич С. 321, 439, 497, 519
Роєнко П. 121

Розлуцький Л. 171
Рой Ю. 127
Роллан Р. 89
Романенчук Б. 486
Ромен Л. 321
Роом А. 202
Рот Й. 494
Ротач П. 246
Рубчак Б. 174, 262, 326
Рудакі 454
Рудницький М. 447, 461, 464
Рузвельт Т. 224
Русальський В. 117
Русанівський В. 14, 84, 86
Русначенко А. 358
Рута О. 484
Рюноске А. 559, 560
Рябова М. 523
Савич І. 464
Савченко С. 282, 519
Савченко Я. 464
Садовський М. 465, 466
Саймак К. 10
Сакидон С. 62, 304
Салтиков-Щедрін М. 512
Самійленко В. 143, 296, 431, 449
Самійленко М. 143, 340
Самоненко Ф. 74
Самчук У. 19, 183, 186, 235, 236, 241, 242, 244, 246, 247, 256, 308, 311
Саприкін Ю. 420
Сапфо 281
Сартр Ж.-П. 9, 89
Свево І. 517
Сведенборг Е. С. 178
Сверстюк Є. 340, 354
Свеньціцький П. 431, 448, 457, 461
Свідерські 122
Свідзінський В. 213, 301
Світ І. 119, 122
Світлична Н. 224, 230, 360
Світличний І. 268, 340, 354
Свіфт Д. 70, 389, 403, 423, 477
Святенко Т. 188
Седін М. 134
Седулій Скотт 402
Селінджер Д. 89
Селмон С. 557
Семенко М. 484
Семенюк 245
Сендберг К. 191
Сенека 110
Сеник І. 340
Сениця П. 102
Сенкевич Г. 559
Сент-Аман М. 72
Сент-Екзюпері А. 62, 501, 559
Сенченко І. 207
Сенюк О. 406, 512, 513, 523
Сервантес М. 89, 298, 300, 303, 304
Серебряков І. 24, 377
Сетон-Томпсон Е. 10, 346
Сидельников В. 135
Симоненко В. 119, 237, 277, 302
Синявський О. 85
Ситник М. 22, 240, 249, 255
Сільвестров В. 54

- Сільвестрова В. 52, 54
Сільвестрова К. 54
Сінг Дж. М. 389, 404, 407, 409
Сінклер Е. 505, 512
Сірко І. 120
Січинський Д. 102
Скляр Ф. 47
Сковорода Г. 11, 49, 75, 78
Скотт В. 10, 396
Скрипка В. 364
Скрипник М. 204
Скуєнієкс К. 348
Слісаренко О. 194, 520
Словацький Ю. 551
Сметана Б. 239
Смілянська І. 165
Смолич Ю. 200
Смотрич О. 15, 17, 19, 20, 23,
272-274, 277-280, 295
Снесарева Є. 222
Сніжний Й. 127
Содомора А. 111
Сокальський В. 102
Сокальський П. 102
Сокирко Л. 448, 466
Соколенко Г. 17, 18, 241-248,
251-254,
Соколов В. 348
Солженіцин О. 191, 192
Соловей Д. 190, 192, 193
Соловей О. 22, 190
Сорока М. 346
Сосюра В. 307, 309, 323
Софокл 100, 379
Спенсер 507
Срезневський І. 159
Стайрон В. 80, 92
Сталін Й. 143, 220, 221, 368
Старицька-Черняхівська Л.
153, 444, 449
Старицький М. 9, 15, 24, 153,
296, 427, 430, 433-437, 439-
450, 457, 461, 463, 465
Стафф Л. 286
Стахів В. 262
Стейнбек Д. 191
Стельмах М. 290
Стельмах Я. 406
Стендаль 105
Степовий Я. 102
Степовик В. 245
Стерн Л. 100, 403
Стефанік В. 183, 272, 452
Стефанович О. 178, 183, 186,
322
Стефанцев М. 12, 34, 35
Стеценко К. 202
Шешенко І. 145, 451, 453, 456,
460, 498-501
Стівенсон Р.-Л. 10, 475
Стівенс Дж. 404, 409
Стоксон Ф. 501
Стоцький І. 117
Стріха М. 484
Струтинська М. 321
Стус В. 340, 362
Стюарт Я. 387
Суходольський А. 348
Сціборський М. 185
Тагор Р. 281, 375, 516
Таль В. 134
Тальві Т. 335

- Тарнавська М. 15, 21, 308,
313, 315-317, 321, 322, 324-
335, 337, 338
- Тарнавський З. 321
- Тарнавський О. 15, 21, 317,
318, 321, 326555,
- Тарнавський Ю. 22, 259, 275,
276, 308
- Тась Д. 322
- Твердовський П. 127
- Теліга М. 182, 183
- Теліга О. 22, 176, 179, 182,
184-187, 240, 272, 363
- Теодорович П. 171
- Теофіль 72
- Терех О. 406, 514
- Тернер Н. 92
- Тимченко Є. 85
- Тихий О. 362
- Тичина П. 48, 229, 250, 341,
405
- Тілсон Ф. 336
- Тіртеї 285
- Ткач О. 122
- Тобілевич І. 39
- Тобілевич М. 451
- Тобілевич С. 465
- Толстой Д. 158
- Толстой Л. 99, 512
- Тома Д. 191
- Тон Т. В. 403
- Тревор В. 404, 417, 418, 423
- Троянкер Р. 22
- Тувім Ю. 281, 283, 298, 550
- Туган-Барановський М. 105
- Тулин Б. 63
- Тургенєв І. 87, 409
- Туркало М. 228
- Турков Г. 22, 121, 324
- Турянський Р. 116, 117
- Тютчев Ф. 282
- Тютюнник Григорій 302, 500
- Уеллс Г. 70
- Ульванський 57
- Ульянов В. (див Ленін В.) 216
- Унгаретті Дж. 281
- Уорен Р. П. 80
- Устінов П. 191
- Фальченко П. 365
- Фаркер Дж. 403
- Фаррел М. 391, 404, 420
- Фегі А. 405
- Федоренко І. 478
- Федькович Ю. 327, 462, 566
- Фелан Дж. 404, 413
- Феллон П. 411
- Фергюсон С. 403
- Фет А. 282
- Филипович П. 213, 256, 296,
304, 322, 485
- Філд Д. 390
- Фінцинський М. 565
- Фіцджеральд Ф. 80
- Фішер Г. 492
- Флобер Г. 281, 404
- Фолкнер В. 9, 25, 62, 80, 83-
85, 89, 192, 339, 535-549, 559
- Фолкнер Дж. 339
- Фонсека М. 559
- Фонтенель 48
- Форд 89

- Франко І. 48, 70, 97, 117, 137, 141, 142, 144, 154, 156, 162, 163, 240, 320, 429, 441, 442, 444, 447, 448, 565, 566
- Франко П. 336
- Франс А. 87, 560
- Фріл Б. 10, 390, 404, 417, 418
- Фуентес К. 549
- Фурніка В. 121
- Халідов А. 162
- Харченко Г. 123
- Хвильовий М. 186, 204, 235, 237, 287, 447
- Хоган Д. 404, 411, 417
- Холодний П. 228
- Хоменко Е. 10
- Хотінок І. 521
- Хоткевич Г. 292
- Храплива-Щур Л. 555
- Хрущов М. 258
- Цвітківський Ю. 432, 434
- Цепколенко К. 485
- Цертелев 134
- Чайковський П. 102
- Чандр П. 559
- Чапек Й. 27
- Чапек К. 27, 560
- Чапленко В. 321
- Чередниченко В. 134, 382
- Чередниченко Д. 22, 190
- Чередниченко Є. 346
- Черемшина М. 292
- Черінь Г. 189, 246, 255, 315
- Черкасенко С. 287, 340
- Черненко О. 315
- Чернишевський М. 105
- Чернов Л. (див. Чернов-Малошийченко Л.)
- Чернов-Малошийченко Л. 16, 22, 123, 194-203, 205, 207-210, 253
- Черняхівська В. 22, 233
- Чехов А. П. 420, 460
- Чечерін А. 88
- Чжуан Цзи 482
- Чижевський Д. 105, 337
- Чикаленко Г. 406
- Чорна 120
- Чорнобицька 120
- Чорнобривець 120
- Чорновіл В. 237
- Чосер Дж. 89
- Чубинський П. 426
- Чуковський К. 88, 290
- Чумак В. 60, 452
- Шаламов В. 191
- Шаміссо А. 467
- Шанковський І. 121
- Шануйслово І. (див Р. Доценко)
- Шаплен 72
- Шарпантьє 72
- Шаян В. 121
- Шварц О. 562
- Швець В. 241
- Шевельов Ю. 11, 15, 18, 19, 193, 227, 273, 250, 260
- Шевченко Т. 17, 47-49, 140, 147, 152, 157, 180, 200, 237, 240, 282, 334
- Шевчук В. 76
- Шейковський К. 465

- Шекспір В. 43, 87, 89, 98, 211,
213, 219, 281, 439, 445, 447,
448, 450, 451, 453
- Шеллі П. Б. 336
- Шенгер К. 121
- Шептицький А. 346
- Шер В. 565, 566
- Шерей Г. 228
- Шерех 267, 274
- Шерідан Р. 390, 403
- Шершеневич В. 196
- Шинрок В.
- Шифрін А.
- Шіллер Ф. 99, 298, 427, 460
- Шкрумеляк Ю. 170
- Шлемкевич М. 308
- Шлендик І. 125
- Шмигельський Г. (див
Соколенко Г.) 241
- Шов Дж. Б. 27, 390, 403
- Шовгенів І. 182
- Шолом-Алейхем 512
- Шолохов М. 243
- Штайнер Р. 493
- Штейгауз Г. 27
- Штепа К. 119
- Штрассер Г. 494
- Штраус В. 337
- Штуль О. 183, 186
- Шуленбург Ф. 495
- Шумук Д. 362
- Шустовар Г. 120
- Шют Н. 85
- Шеголев С. 153-155
- Шурат В. 145
- Юра Г. 101
- Юрій Дивнич (див.
Лавріненко Ю.)
- Юрій Клен (див. Бургардт О.)
317, 323, 340, 484
- Юрій Шерех (див. Шевельов Ю.)
18, 19, 256, 265, 267, 273, 274
- Юркевич П. 105
- Юрченко В. 15, 22, 187-190,
216, 219, 222
- Юрченко І. 188
- Яворівський Є. 22, 254, 366
- Яворська Л. 52
- Якименко Ф. 102
- Якимів Й. 128
- Якобсон Є.-П. 281
- Якубенко М. 58
- Янка Купала 357
- Янко-Триницька Н. 213
- Яновський Б. 485
- Яновський Ю. 200, 235, 253,
326, 516
- Яр Славутич 555
- Яременко С. 76, 77
- Ярошевич В. 257
- Яхно П. 128
- Яцевич Л. 316
- Яценко Л. 117
- Яценко О. 228
- Яцків М. 154
- Ячейкін Ю. 560
- Яшек М. 462

Наукове видання

ДОЦЕНКО Ростислав Іванович

**КРИТИКА.
ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО
Вибране**

Упорядкування і передмова *Миколи Білоруса*
Фотоколяж *Шахена Назаренка*

Головний редактор *Богдан Будний*
Редактор *Ліля Мусіхіна*
Обкладинка *Ростислава Крамара*
Технічний редактор *Оксана Чучук*
Комп'ютерна верстка *Ірини Демків*

Підписано до друку 03.10.2013. Формат 60×84/16. Папір офсетний.
Гарнітура Times. Умовн. друк. арк. 34,41. Умовн. фарбо-відб. 34,41.

Видавництво «Навчальна книга–Богдан»
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців
виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції ДК №4221 від 07.12.2011р.

Навчальна книга – Богдан, просп. С. Бандери, 34а, м.Тернопіль, 46002
Навчальна книга – Богдан, а/с 529, м.Тернопіль, 46008
тел./факс (0352) 52-19-66; 52-06-07; 52-05-48
office@bohdan-books.com, www.bohdan-books.com

ISBN 9789661036429

9 | 789661 | 036429